

Ja takk, begge deler

Om å publisere som før, men nå i *fritt leide*

- Åpne arkiver
- Vitenskaplig kommunikasjon
- Fagfellevurderingen
- Fritt leide publisering

Jens Vigen, CERN

Munin-seminar ved Universitetet i Tromsø

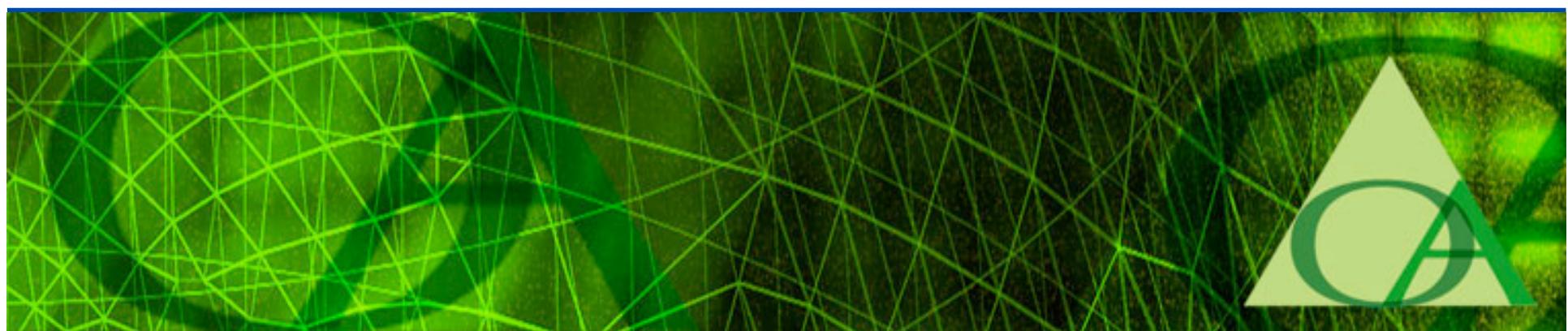
14. November 2007

<http://cern.ch/oa/Scoap3WPReport.pdf>

Hva er målet med forskningen?

“Publisering av nye erkjennelser og vitenskap til forskersamfunnet, allmennheten og næringslivet er en sentral oppgave ... En av de viktigste arenaene i denne sammenhengen er publisering i vitenskapelige tidsskrift og forlag. Gjennom publisering gjøres forskningen kjent for verden omkring oss, og Universitetet blir synliggjort.”

Forskningsmeldinga 2005-2006, Universitetet i Tromsø

Høyenergifysisikk eller partikkelfysikk High-Energy Physics - HEP

HEP har som målsetning å forstå hvordan universet ble skapt og hvordan det virker i dag;

med andre ord, søker svar på de to evige spørsmålene:

..., men fysikerne leser knapt tidskrift lengre;

med andre ord, det bør stilles spørsmål ved bibliotekenes og forlagenes roller:

- "Hva er verden laget av?"
- "Hva holder den sammen?"
- "Hvem sikrer tilgang til forskningen?"
- "Hvem skal kvalitetssikre den?"

Tromsø, 14 november 2007

CERN: Den europeiske organisasjonen for kjerneforskning

- HEP laboratorium, Genève, Sveits
 - 3 nobelpriser, 2500 ansatte og 8000 besøkende forskere
- Oppfant verdensveven, utvikler nå Grid
- I ferd med å fullføre den 27-km lange LHC-maskinen
- ... noe som ikke betyr at CERN har et ubegrenset biblioteksbudsjett, men organisasjonen har en lang tradisjon for å sikre fritt leide til forskningen
- CERN Document Server - digitalt bibliotek med 1 million innforsler; manuskripter, artikler, bøker, fotografier osv.

CERN-konvensjonen (1953) slår fast det som faktisk må kunne betraktes som et tidlig *fritt leide* manifest:

“... the results of its experimental and theoretical work shall be published or otherwise made generally available”

Et tilbakeblikk (ikke så mange år)

Systematisk indeksering og bevaring av manuskript

Kommunikasjonsmønsteret i HEP

L.Goldschmidt-Clermont, 1965

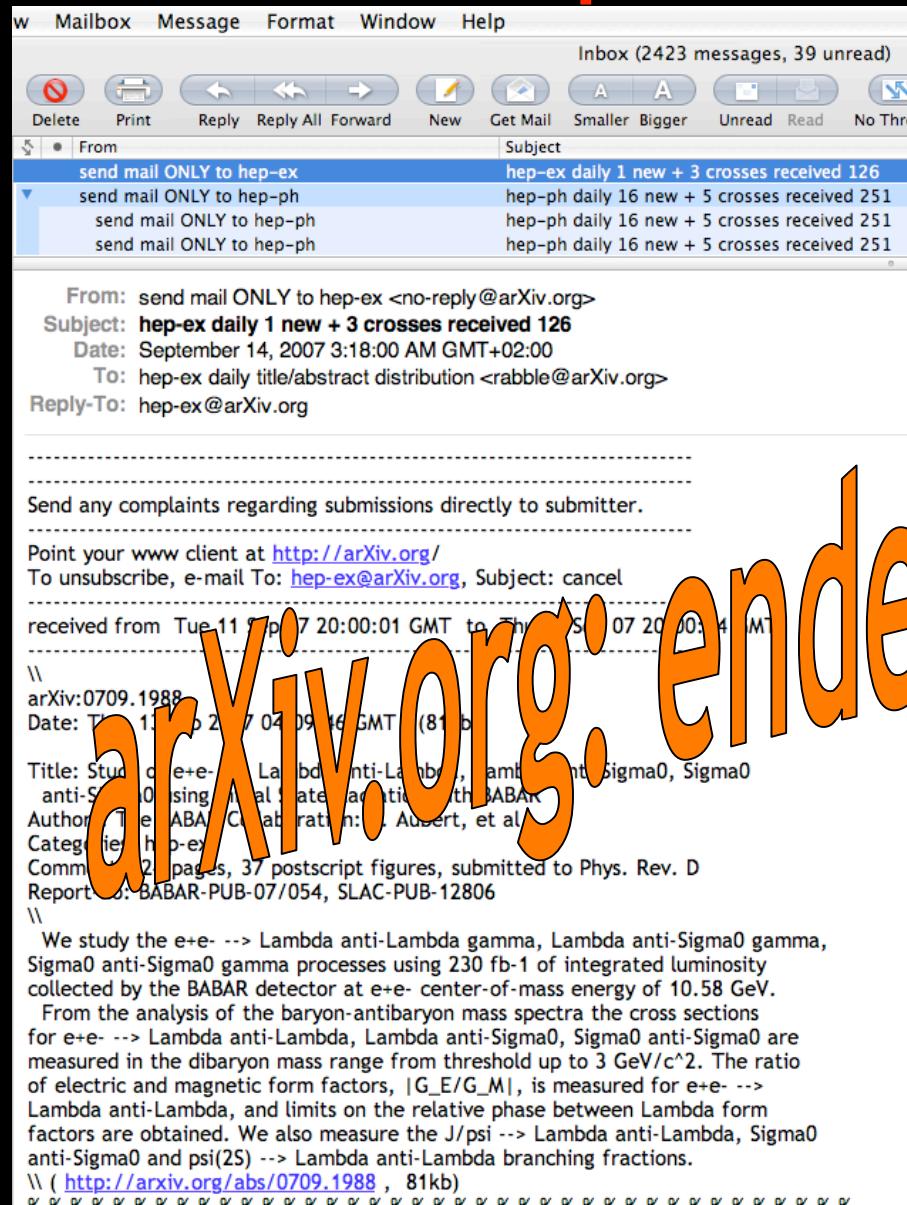
http://eprints.rclis.org/archive/00000445/02/communication_patterns.pdf

- Luisella Goldschmidt-Clermont, CERN (tidlig '60)

(den første moderne manuskript bibliotekaren)

- Høyenergifyssikerne kommuniserer nesten utelukkende via manuskript, disse offentliggjøres umiddelbart - ofte opptil et år før den endelige artikkelen blir tilgjengelig fra forlaget
- Forskere (ved velholdene institusjoner) massedistribuerer manuskript til hundrevis av prestisjefylte institusjoner (dessverre også ofte begrenset til de velholdne ...)
- Manuskriptene katalogiseres og stilles ut i biblioteket (og kastes deretter så snart de publiseres)
- Den ukentlige oppdateringen av manuskriphylla er en stor begivenhet

Manuskriptkulturen lenge leve!

High Energy Physics - Experiment

New submissions

Submissions received from Tue 11 Sep 07 to Thu 13 Sep 07 announced Fri, 14 Sep 07

- New submission
- Cross-lists
- Replacements

[Total of 1 submission] [of which 250 electric package] [newer] [more]

New submissions for Fri, 14 Sep 07

[Detailed list of 1 submission]

Study of e+e- --> Lambda anti-Lambda, Lambda anti-Sigma0, Sigma0 anti-Sigma0 using Initial State Radiation with BABAR

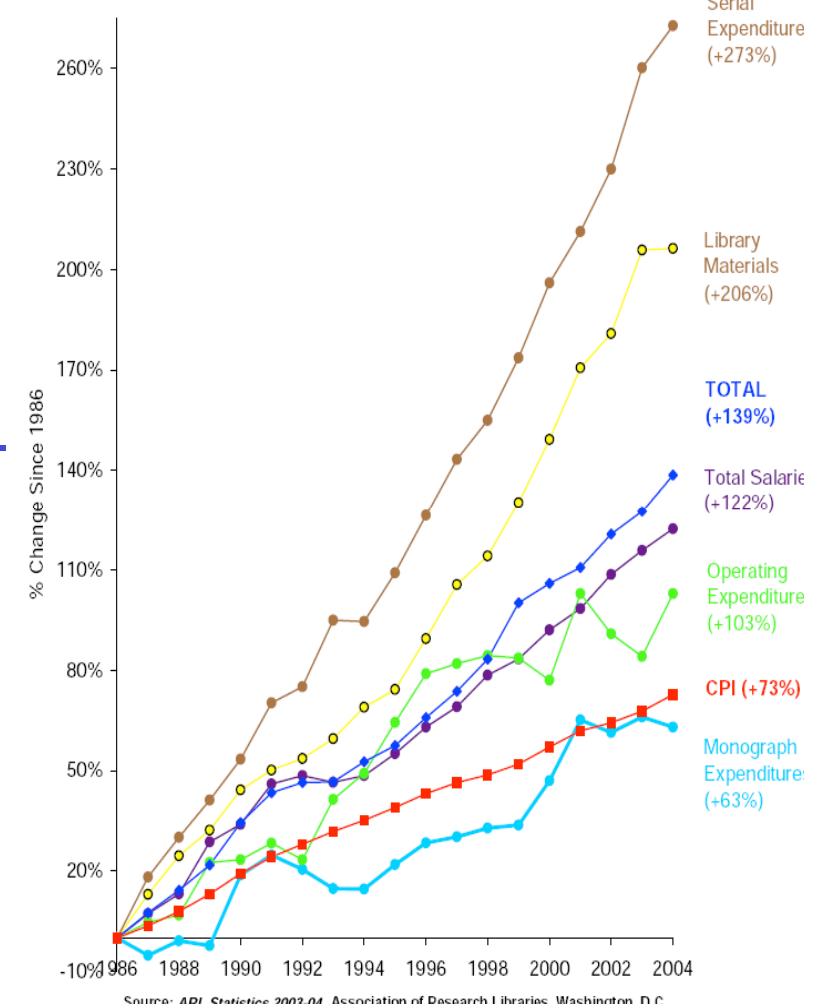
The BABAR Collaboration: B. Aubert, et al.
Comments: 24 pages, 37 postscript figures, submitted to Phys. Rev. D
Subjects: High Energy Physics – Experiment (hep-ex)

We study the e+e- --> Lambda anti-Lambda gamma, Lambda anti-Sigma0 gamma, Sigma0 anti-Sigma0 gamma processes using 230 fb-1 of integrated luminosity collected by the BABAR detector at e+e- center-of-mass energy of 10.58 GeV. From the analysis of the baryon-antibaryon mass spectra the cross sections for e+e- --> Lambda anti-Lambda, Lambda anti-Sigma0, Sigma0 anti-Sigma0 are measured in the dibaryon mass range from threshold up to 3 GeV/c^2. The ratio of electric and magnetic form factors, |G_E/G_M|, is measured for e+e- --> Lambda anti-Lambda, and limits on the relative phase between Lambda form factors are obtained. We also measure the J/psi --> Lambda anti-Lambda, Sigma0 anti-Sigma0 and psi(2S) --> Lambda anti-Lambda branching fractions.

Cross-lists for Fri, 14 Sep 07

Trenger vi da tidsskriftene?

- ”Ingen” leser dem (i alle fall ikke i HEP - en tendens i spredning?)
- Men... hva med FRIDA-poengene? All evaluering er fortsatt basert på ”impact factors”
- Også fysikerne **trenger høykvalitetstidsskrift**
- Hovedrollen til forlagene er å sikre fagfellevurderingen
- Implisitt er det bibliotekene som bærer, gjennom abonnementene, utgiftene til kvalitetssikringen av forskningen

Alt som utgjes i høyenergifyikk finnes allerede i arXiv
Tidsskriftene står derfor i stor fare for å bli sagt opp

Ved CERN har vi registrert så lite som 1000
artikkelenedlastninger/år for et av de ledende tidsskriftene!

Omgjøring av abonnements-tidsskrift til *fritt leide* i SCOAP³ modellen

- Det *er ikke* behov for ekstra midler
- Pengene eksisterer allerede i bibliotekenes abonnementsbudsjett
- Alle indikatorer vil bli opprettholdt; ISI-IF, H-index, osv.
- Forlagshusene er forventet å være klare til å forhandle
- Høyenergifysikerne er klare til å være forsøkskaniner
- UHR/ABM-utvikling kan bidra til at man kommer raskt i gang

En spesiell situasjon, men ...

- HEP ligger langt fremme i *fritt leide* tenkningen:
 - Manuskripter i papirform sendt verden rundt i over 40 år
 - HEP omfavnet arXiv (1991), det erketyptiske åpne arkivet
 - Fritt leide tidsskrift med fagfellevurdering før *fritt leide* ble et konsept:
 - *Journal of High Energy Physics* (1997) • *Physical Review Special Topics Accelerators and Beams* (1998) • *New Journal of Physics* (1998)
- Velorganisert forskersamfunn (<20.000 forskere)
- Relativt liten vitenskaplig produksjon (<10.000 artikler/år)
- Enkelt publiseringlandskap (< 10 hovedtidsskrift)
- Leser- og forfattergruppe med stor overlapp
- “Grønt” *fritt leide* er vel etablert: forskere laster opp resultatene til arXiv; ofte lenge før de har bestemt seg for hvilket tidsskrift arbeidet vil bli sendt til
 - Forfatterdrevet prosess, ikke behov for noen form for mandat

Mer enn 5000 fysikere presser aktivt på for *fritt leide publisering av resultatene sine*

*"We, the * Collaboration, strongly encourage the usage of electronic publishing methods for * publications and support the principles of Open Access Publishing, which includes granting free access of our * publications to all. Furthermore, we encourage all * members to publish papers in easily accessible journals, following the principles of the Open Access Paradigm."*

5400 scientists
building the largest
scientific instruments ever

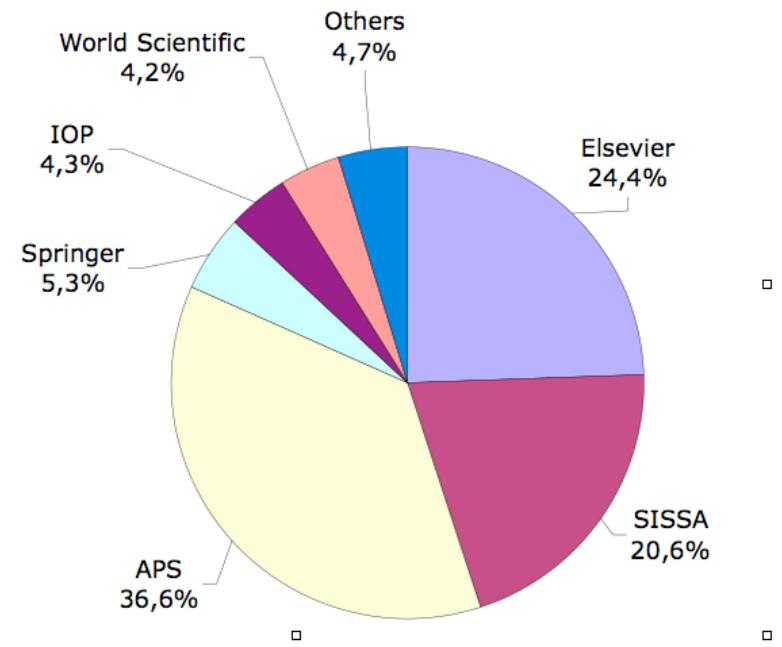
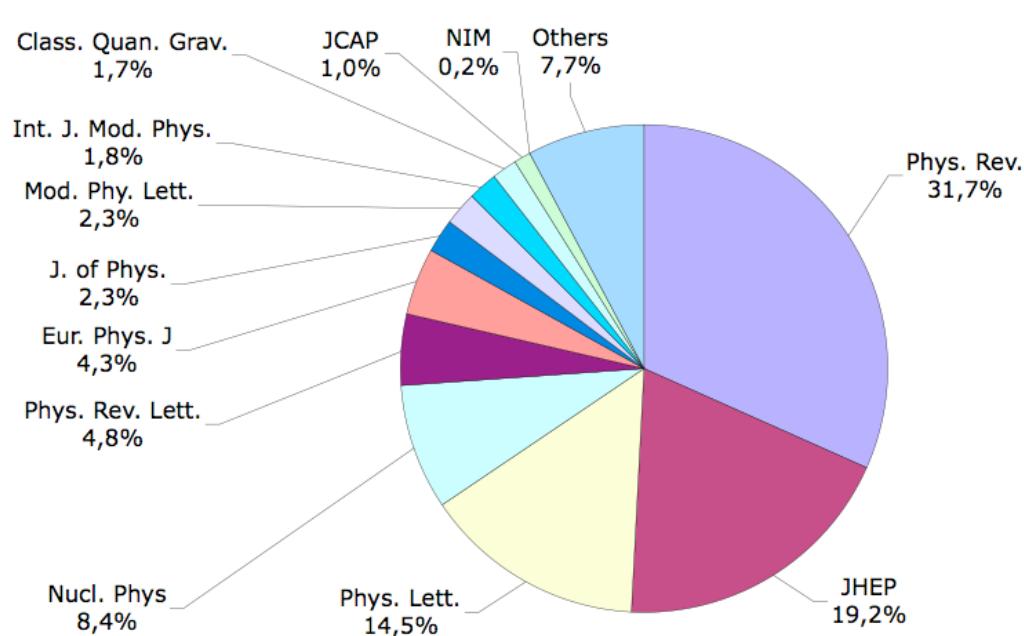
*
— —

ATLAS;	approved on 23rd February 2007
CMS;	approved on 2nd March 2007
ALICE;	approved on 9th March 2007
LHCb;	approved on 12th March 2007

Kort om publiseringens mønsteret

S.Mele et al. JHEP 12(2006)S01 arXiv:cs.DL/0611130

5016 artikler sendt til arXiv:hep i 2005 og senere publisert i fagfellevurderte blad

90% av artiklene er teori og er skrevet av < 3 forfattere
83% av artiklene publiseres i 6 ledende tidsskrift
87% av artiklene publiseres av 4 forlagshus

SCOAP³-modellen

Sponsoring Consortium for Open Access Publishing
in Particle Physics

En praktisk tilnærming

Veien frem mot SCOAP³-konsortiet

- En arbeidsgruppe (juni 2006), bestående av forskningsrådsrepresentanter, forleggere og forskere, konkluderte med at en ”sponsormodell” er løsningen for *fritt leide* i HEP
- En europeisk forskningsrådskonferanse (november 2006) nedsatte en komité til å utarbeide den detaljerte modellen

<http://cern.ch/oa/Scoap3WPReport.pdf>

SCOAP³ i to setninger

Et konsortium opprettes med det formål å gjøre alle publikasjonene i høyenergifyssikk fritt tilgjengelige. Publiseringsutgiftene dekkes ved å omdirigere penger som nå brukes til å betale abonnement.

I dag: bibliotekene betaler abonnement for å sikre fagfellevurderingen og gi tilgang til artiklene til bibliotekets brukere.

I morgen: bibliotekene og/eller forskningsråd fra hele verden bidrar til SCOAP³-konsortier som betaler for organiseringen av fagfellevurderingen. Artiklene er fritt tilgjengelige for alle.

Pilarene i SCOAP³-modellen (I)

Hva?

- Tilby fritt tilgjengelige elektroniske tidsskrifter
- SCOAP³ vil kompensere forlagene økonomisk for kvalitetssikringstjenester
- Opprettholde høy kvalitet på fagfellevurderingen
- Opprettholde den akademisk friheten for forskerne
- Skape innsparinger for det offentlige ved å koble pris og kvalitet
- Forlagshusene står fritt til fortsatt besvare etterspørselen etter spesialprodukter som trykte utgaver, særtrykk av artikler, fargetrykk av plansjer, osv.

Pilarene i SCOAP³-modellen (II)

Hvem?

- Sammenslutning av forskningsråd og bibliotekskonsortia verden over
- Forlag interessert i å konvertere tidsskriftene sine til *fritt leide*
 - De fleste forlagene som gir ut HEP-høykvalitetstidsskrift antaes å ville innlede forhandlinger, gitt at SCOAP³ vil få tilslag om langsiktig finansiering
- Oppnå *fritt leide* uten at forfatterne vil måtte skifte sine vante publiseringaskanaler, forfatterne bør dog være mer bevigst tidsskriftene de velger enn det vi ofte ser i dag

Pilarene i SCOAP³-modellen (III)

Hvordan?

- Assister forlag med å omgjøre eksisterende kvalitetstidsskrift til *fritt leide* ved omdirigering av penger som nå brukes til å dekke abonnement
- Unngå å spørre individuelle forfattere/forskergrupper om å betale direkte for å publisere *fritt leide*
- Ingen “dobbeltbetaling” for *fritt leide* og abonnement
- Sørge for at konvertere tidsskrift blir tatt ut av forlagspakken og at prisene på disse reduseres tilsvarende
- Sørge for langtidsarkivering via bibliotekene

Full fart mot *fritt leide* tidsskrift

- 6 titler dekker 80% av den sentrale HEP-litteraturen
- Satser på å konvertere de fem kjernetitlene fullstendig til *fritt leide*
 - Inneholder hovedsakelig HEP, 10%-30% kjernefysikk og astropartikkelfysikk
 - Redusere prisene på “pakkene” tilsvarende
- Satser på å konvertere HEP-delen av et par “bredbånd” tidsskrift
 - 10%-25% HEP (inkludert kjerne- og astropartikkelfysikk)
 - Redusere abonnementsprisen tilsvarende
- SCOAP³ er ikke begrenset til et gitt utvalg av publikasjoner, alle høykvalitetstidsskrift vil bli vurdert, også nye! Resultatet av anbudsrunden vil gi svaret på hvor vi ender

”Guesstimating” av budsjettet

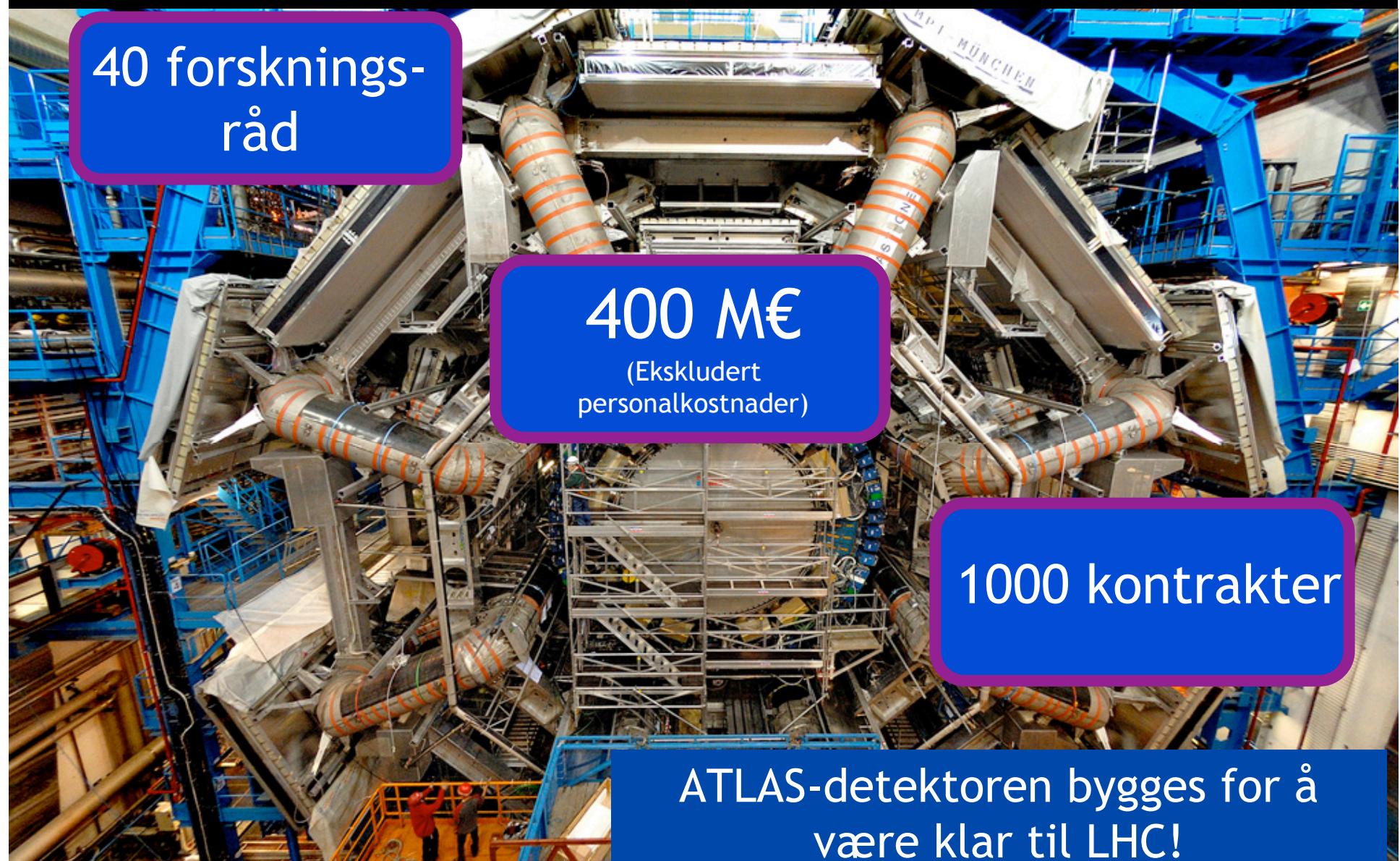
- *Physical Review D* (APS) opererer med
2.7M€/år (31% of arXiv:hep)
- *Journal of High Energy Physics* (SISSA/IOP) trenger
~1M€/år (19% of arXiv:hep)

Prislapp på *fritt leide* for HEP: 10M€/år

- Faglige selskap antyder priser per publiserte artikkel rundt **~1500€**
- 6-8 ledende tidsskrift publiserer 5000-7000 artikler i året

Bare NIM koster i dag miljøet: 4,8M€/år...

Men hvordan sette det i sammen?

SCOAP³ - et fellesprosjekt

0(50) partnere

10 M€

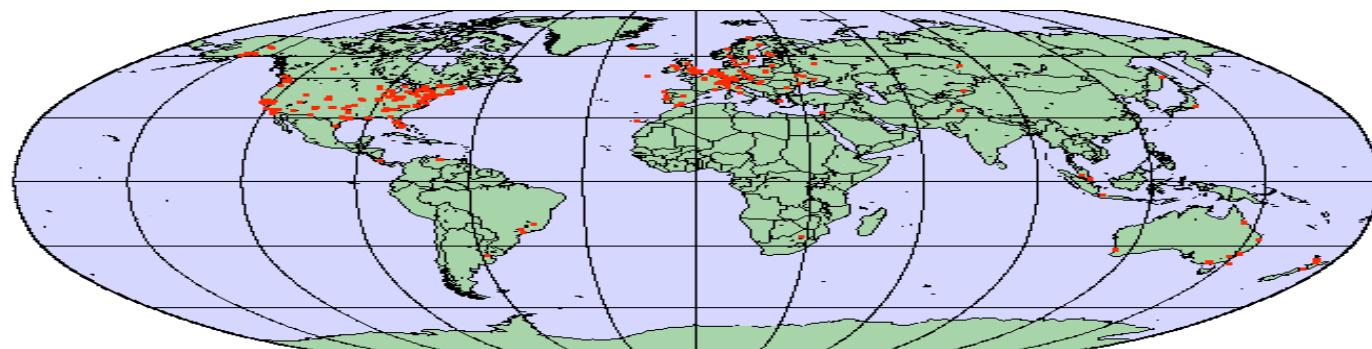
0(10) kontrakter
med forlag

Etablere fritt leide publisering basert på arbeids-tegningene som har blitt brukt for oppbygningen av det største vitenskapelige eksperimentet verden har sett så langt!

Jens Vigen - Fritt leide publisering i høyenergifyskikk

SCOAP³ finanser

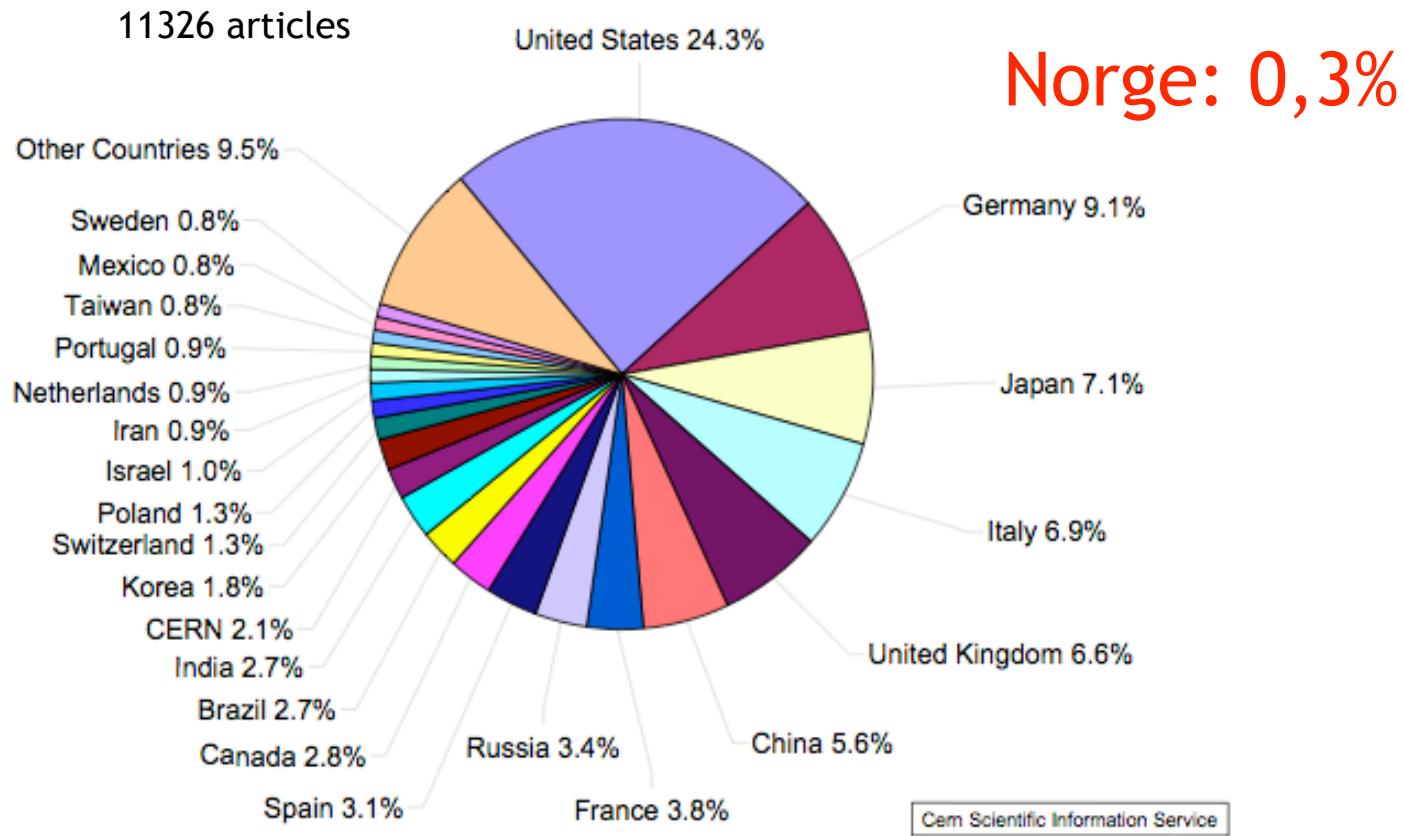
- Den eksakte SCOAP³-budsjettet vil bli fastsatt etter at forlagene har besvart den planlagte anbudsrunden; en prosedyre som vil gjentas med jevne mellomrom
- SCOAP³-kostnadene vil bli distribuert årlig etter et ”rettferdighetsprinsipp” basert på fordelingen av HEP-artikler per land, korrigert for utenlandsk medforfatterskap
- Opprette tilskudd til utviklingsland man ikke kan anta å skulle kunne bidra økonomisk til modellen

En studie av forfatterskap i ledende tidsskrift

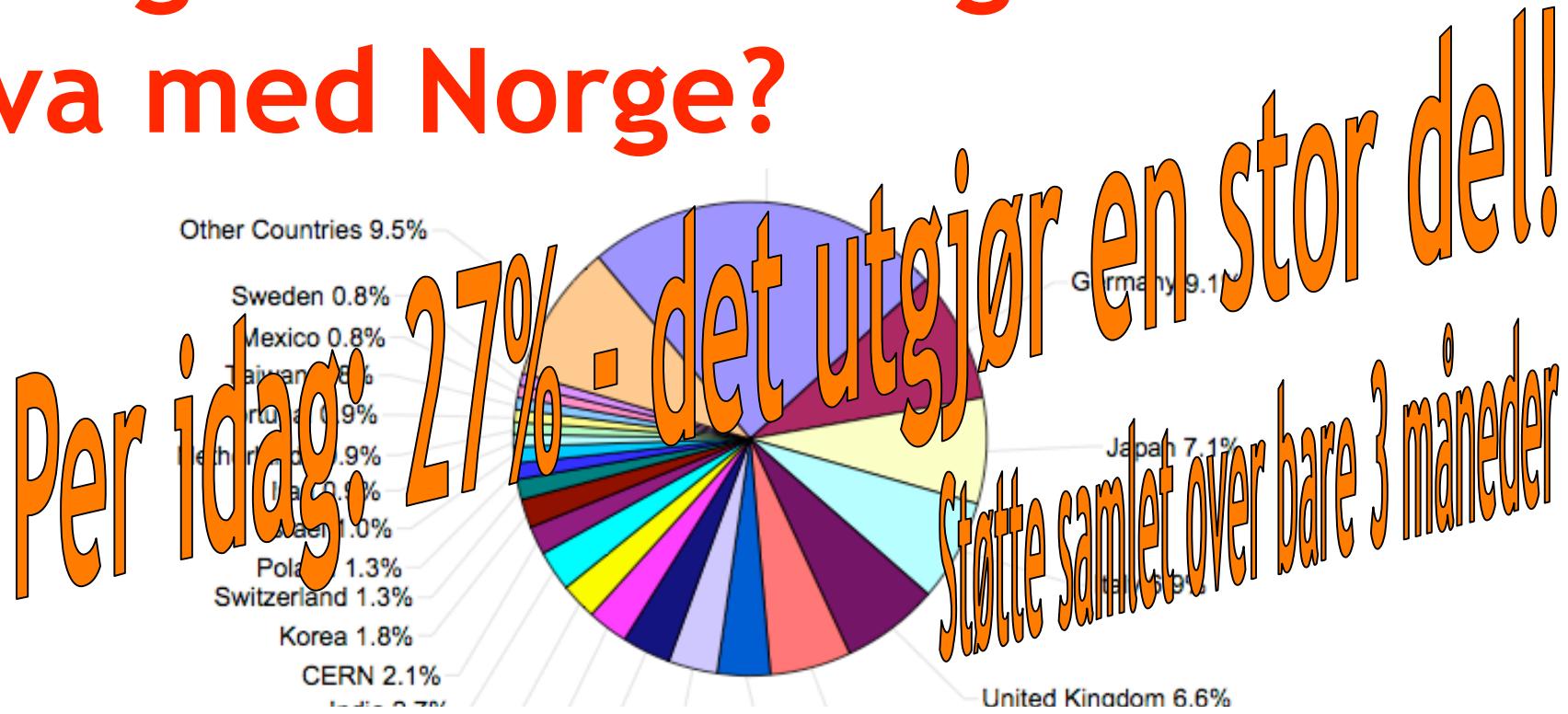
J.Krause,C.M.Lindqvist,S.Mele CERN-OPEN-2007-014

Distribution of HEP articles by country, average 2005-2006

All HEP “core” journals and HEP fraction of broadband journals.
Co-authorship is taken into account on a *pro-rata* basis
by assigning articles to countries according to their number of authors.

Mange har undertegnet - hva med Norge?

Tyskland (MPG+Helmholtz+DFG), Frankrike (CNRS), Hellas (Rektorkonfransen), CERN, Italia (INFN), og Cuba (IDICT) har signert. Polen, Portugal og Sverige signerer når som helst; Spania og England søker etter den optimale løsningen for dem; vi gjør nå også raske fremskritt i Asia og Amerika.

Norge og SCOAP³

- Alle de aktuelle tidsskriftene finnes ved en eller flere av de norske universitetene
 - Små, men sterke HEP-miljø ved UiO og UiB
 - Noe aktivitet i astropartikkelfysikk ved UiT
 - Alle "HEP-tekniske støttefag" viktige ved NTNU
- *"Norge kan spare en faktor 10-20 på å slutte seg til SCOAP³, avhengig av hvilke titler som blir inkludert"*, Signy Karlsen (ABM-utvikling), konferanse ved CERN, November 2006
- **Husk:** modellen har et stort potensial, men bare hvis alle som land med aktivitet innen høyenergifysikk deltar. SCOAP³ modellen kan raskt spres til andre felt som kjerne- og astropartikkelfysikk

Videre steg

(Formelt forslag publisert i april 2007, reising av sponsorer startet i juli)

- Identifisere modeller for omdirigering av abonnementsutgifter til SCOAP³ i alle de forskjellige landene
- -> Desember. Oppmuntre og samle inn "expressions of interest" fra potensielle partnere
- Så snart vi har nok støtte, fordelt over alle kontinentene, sende ut anbudsinvitasjon til forleggerne og
 - få fastlagt det endelige budsjettet
 - fortsatt følge opp de som fortsatt ikke er ombord
- Formell avtale for opprettelsen av SCOAP³

Ha SCOAP³ operasjonelt til å kunne publisere de første resultatene fra LHC i *fritt leide* resultatene i 2008!